

# ARNOLD WEINRAUCH, UN FILANTROP ENIGMATIC ȘI CONTROVERSAT

\*

## ARNOLD WEINRAUCH, AN ENIGMATIC AND CONTROVERSIAL PHILANTHROPIST

\*

## ARNOLD WEINRAUCH, UN PHILANTHROPISTE ÉNIMATIQUE ET CONTROVERSÉ

prof. dr. Emanuel BĂLAN<sup>1</sup>

**Rezumat:** *Viața lui Arnold Weinrauch este greu de creionat, se găsesc puține documente de arhivă și evocări de presă. Cu toate acestea viața sa poate fi în linii mari reconstituită, dezvăluindu-ne un personaj enigmatic și controversat, personaj care a dominat viața comunității din Târgu-Neamț în ultimii ani ai secolului al XIX-lea și primii ani ai celui de al XX-lea. Enigmatic pentru că nu știm mai nimic despre primii 20 de ani de viață ai săi și despre cum a făcut avere. A fost o figură importantă a comunității evreiești târgunemțene din postura de lider al acesteia, de om de afaceri local, filantrop dar și bancher. Și-a petrecut, cea de a doua parte a vieții la Iași, unde, a fost implicat în susținerea educațională și socială a comunității evreiești locale, fiind și un activ bancher și om de afaceri.*

**Cuvinte cheie:** *Arnold și Charlotte Weinrauch, filantrop, bancher, comunitate evreiască, școală.*

\*

**Abstract:** *The life of Arnold Weinrauch is difficult to pencil, there are few archival documents and press evocations. However, his life can be broadly reconstructed, revealing to us an enigmatic and controversial character, a character who dominated the life of the Târgu-Neamț community in the last years of the 19th century and the first years of the 20th . Enigmatic because we know nothing more about his first 20 years of life and how he made his fortune. He was an important figure of the local Jewish community as its leader, local businessman, philanthropist and banker. He spent the second part of his life in Iasi, where he was involved in the educational and social support of the local Jewish community, being also a banker and businessman.*

**Keywords:** *Arnold and Charlotte Weinrauch, philanthropist, banker, Jewish community, school.*

\*

**Résumé:** *La vie d'Arnold Weinrauch est difficile à tracer, il existe peu de documents d'archives et d'évocations dans la presse. Cependant, sa vie peut être largement reconstituée, nous révélant un personnage énigmatique et controversé, un personnage qui a dominé la vie de la communauté de Târgu-Neamț dans les dernières années du XIXe siècle et les premières années du XXe. Énigmatique car on ne sait rien de plus sur ses 20 premières années de vie et comment il a fait fortune. Il était une figure importante de la communauté juive local en tant que leader, homme d'affaires local, philanthrope et banquier. Il a passé la deuxième partie de sa vie à Iasi, où il a participé au soutien éducatif et social de la communauté juive locale, étant également banquier et homme d'affaires.*

---

<sup>1</sup> Liceul „Vasile Conta” Târgu-Neamț.

*Mots-clés: Arnold et Charlotte Weinrauch, philanthrope, banquier, communauté juive, école.*

În ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea și primele trei ale secolului al XX-lea, o figură enigmatică a marcat istoria comunității evreiești din Târgu-Neamț, Galați pentru o scurtă perioadă, cea a Primului Război Mondial și apoi Iași până la finalul vieții, cea a filantropului evreu Arnold Weinrauch.

Despre primii ani de viață se știu puține lucruri, cert este că, intrarea sa în scenă, a avut loc prin anii 80 ai secolului al XIX-lea.

Dintr-un raport al lui G.G. Mironescu prezentat Adunării Deputaților cu propunerea de acordare a cetățeniei, aflăm că, s-a născut în 1861 în Târgu-Neamț, din părinți evrei, tatăl său fiind Moses Wienrauch decedat în 1886. Este al doilea copil al familiei, în 1860 născându-se sora sa, Zvia Frederica, căsătorită ulterior Blumen<sup>2</sup>. Potrivit raportului, în 1884 s-a căsătorit cu Șafira Zosneanu (Losner), nunta având loc în Fălțiceni de unde era mireasa. Nimic despre studiile sale. Deși era contingent 1888, consiliul de recrutare al județului îl scutește de satisfacerea serviciului militar. Nu știm care au fost rațiunile scutirii<sup>3</sup>.

Despre acțiunile sale filantropice, presa începe să scrie pentru prima dată în 1892 (avea 31 de ani). Aflat ca invitat la o nuntă la Odobești, la cununia religioasă a doamnișoarei Kaufman din localitate cu un domn Losner (posibil rudă cu soția sa) din Fălțiceni, a organizat o colectă printre invitați, reușind să adune suma de 140 de lei pe care a donat-o săracilor din Odobești<sup>4</sup>.

Către sfârșitul secolului al XIX-lea se implică și în susținerea și organizarea unui învățământ modern pentru copii evreii din Târgu-Neamț. Astfel, cu ajutorul lui Israel Astruc, în aprilie 1897, deschide Școala Israelito-română, donând comunității imobilul în care funcționa școala, angajându-se să susțină anual școala cu o sumă de bani<sup>5</sup>. Dintr-un articol din ziarul „Egalitatea” aflăm că Weinrauch contribuia lunar pentru educația celor 100 de copii cu suma de 125 de lei, cheltuielile școlii fiind de 250 de lei lunar<sup>6</sup>.

Dar cine era Arnold Weinrauch, personajul cu acțiuni filantropice, se întrebau mulți, întrucât prima parte a vieții sale era necunoscută. Nu doar târgunemțenii se întrebau cine este, dar și unii ziariști precum cei de la „Evenimentul”, în iulie 1898. Nimeni nu știa cum de a ajuns bogat, mai ales că prin 1891-1892, fusese asociat cu fratele său Lazăr „la o prăvălie de fier”. După scurt timp, cei doi lichidează firma cu scandal, Arnold însușindu-și o parte din bani, fratele Lazăr rămânând cu paguba. Pentru a nu se judeca prin tribunal, cei doi apelează la tribunalul rabinului din Buhuși,

---

<sup>2</sup> <https://www.geni.com/people/Arnold-Weinrauch/6000000002713624582>

<sup>3</sup> „Monitorul Oficial”, nr. 40, 22 februarie 1912, p. 806.

<sup>4</sup> „Egalitate”, an III, nr. 3, 17 ianuarie 1892, p. 3.

<sup>5</sup> Emanuel Bălan, *Evreii din Târgu-Neamț. Istoria unei comunități*, Editura Hasefer, București, 2021, p. 55.

<sup>6</sup> „Egalitatea”, an VIII, nr. 30, 1 august 1897, p. 6.

unde se împacă. Tot același articol amintește că în aceeași perioadă la moara lui Teohari din Târgu-Neamț contabil era un oarecare Rohrlisch care a dat o gaură consistentă în bugetul morii.

Descoperit, se împacă cu Teohari restituind suma de 38.000 de lei, însă nu scapă de condamnarea la șase luni cu executare. Gurile rele vorbeau de faptul că Rohrlisch a fost complice cu Weinrauch, fiind și acesta dat în judecată, lipsa probelor au dus la eliberarea filantropului. Presa acelei perioade vorbea despre împrumuturile făcute de către Weinrauch la Banca din Roman a evreului Jacques Bruner, de unde luase suma de 100.000 de lei, dar și de încercarea de asociere cu arendașul moșiei Drăgușeni, C. Vernescu, cu scopul de a exploata fabrica de spirit din Drăgușeni<sup>7</sup>.

În 1906, donează Epitropiei comunității din Piatra-Neamț un imobil în valoare de 10.000 de lei din venitul căruia să fie ajutați cei săraci<sup>8</sup>. În acel an este ales președinte al comunității evreiești târgunemțene, alegerea sa fiind de bun augur pentru dezvoltarea comunității după cum aflăm din bilanțul acesteia pentru perioada 1 august 1906-23 iunie 1908. Potrivit bilanțului, în cei doi ani de mandat, baia rituală, aproape în ruină, a fost refăcută, datoriile acesteia fiind plătite, iar Școala israelită a reușit să aibă un fond de rezervă de 3.600 de lei. Mai mult, la prezentarea bilanțului, Weinrauch se angaja să construiască un nou local de școală pe terenul cumpărat de el, cheltuielile de construcție fiind estimate la 35.000 de lei<sup>9</sup>. Weinrauch a rămas la cârma comunității încă un an, conform bilanțului comunității pentru perioada 23 august 1908-4 octombrie 1909, perioadă în care starea membrilor s-a ameliorat, iar meritul era, după cum sublinia un material din „Egalitatea” a președintelui „care s-a sforțat a organiza comunitatea și ar fi de dorit ca membrii comunității să nu se ia după bârfeli și intrigi, dându-i concurs în interesul obștei și spre binele revoiașilor”<sup>10</sup>.

La inaugurarea noii clădiri a școlii evreiești din 22 iunie 1910, participă și prefectul de Neamț, Crivăț care în discursul său aduce elogii lui Weinrauch: „avem înaintea noastră pe omul care ne dă dovada abnegației. E fondatorul acestei școale, d. Weinrauch, care, prin opera sa filantropică a servit interesele generale ale țării și ale coreligionarilor săi, și căruia nu-i pot aduce decât mulțumiri nu numai din partea autorităților județene, ci am o misiune specială din partea d. ministru de finanțe d. Emil Costinescu, ca să transmit d-lui Weinrauch felicitări pentru frumoasa sa faptă”<sup>11</sup>. La inaugurarea școlii „Arnold și Charlotte Weinrauch” au mai luat cuvântul dr. Niemirower din Iași, inspectorul școlar Lascăr Veniamin, primarul urbei Neamț, Nicolae Popovici, profesorul Gh. Bogrea și Leon Iuster, președintele spitalului din Iași. Toți au arătat importanța actului educational al lui Weinrauch. Nefiind prezent la inaugurare Emil Costinescu a trimis o telegramă în care aprecia efortul depus în

---

<sup>7</sup> „Evenimentul”, an VI, nr. 1567, 3 iulie 1898, p. 3.

<sup>8</sup> *Idem*, an XVII, nr. 13, 7 aprilie 1906, p. 8.

<sup>9</sup> *Idem*, an XIX, nr. 29, 25 iulie, 1909, p. 7.

<sup>10</sup> *Idem*, an XX, nr. 41, 23 octombrie 1909, pp. 7-8.

<sup>11</sup> *Idem*, an XXI, nr. 26, 6 iulie 1910, p. 7.

educarea copiilor săraci. După festivitatea de inaugurare a urmat o agapă iar seara a avut loc un bal fiind serbată și nunta de argint a familiei Weinrauch<sup>12</sup>.

Actele caritabile nu s-au oprit aici, în vara aceluiași an donează ministerului de interne un imobil în valoare de 15.000 lei, pentru un sanatoriu, cu condiția „ca să fie căutați acolo bolnavi fără deosebire de naționalitate și religie”<sup>13</sup>.

În luna decembrie 1910, cei doi soți au donat urbei Neamț suma de 1.000 de lei, pentru constituirea fondului școlar „Spiru Haret”, din banii căruia să se „îmbrace în fiecare an cinci copii săraci de la școalele Statului”<sup>14</sup>.

Implicarea lui Arnold Weinrauch pe tărâm educational a fost răsplătită prin conferirea distincției „Răsplata Muncii pentru învățământ, clasa I”<sup>15</sup>.

Darea de seamă despre activitatea comunității pentru perioada 4 octombrie 1910-31 martie 1911, arată că, Arnold Weinrauch în calitate de președinte al comunității a reușit o dezvoltare a acesteia chiat dacă din cei 760 capi de familie, 300 aveau nevoie de ajutoare, iar 260 nu contribuiau cu nimic pentru interesele comunității, grație președintelui, concluziona raportul dar și a „donațiilor și eforturilor sale personale, comunitatea a făcut progrese frumoase”<sup>16</sup>.

La un an distanță de la decorarea soțului, Charlotte Weinrauch primește aceeași distincție, „Răsplata Muncii pentru învățământ, clasa I”, în noiembrie 1911<sup>17</sup>.

Anul 1912 îi va aduce împământenirea cu dispensă de stagiu, acordată prin decret regal în temeiul articolului 7, litera B din Constituție. Din expunerea de motive se arată că, Weinrauch era proprietar de imobile în Târgu-Neamț pentru care plătea taxe (cf. certificat 770/28.10.1910, al Percepției circumscripției 18 Tg. Neamț) și că atât el cât și tatăl său nu au fost supuși străini (cf. certificat 7853/25.10.1910 al Prefecturii Neamț). Comisia parlamentară luase în calcul în acordarea împământenirii și certificatul 2469/1910 emis de primăria Târgu-Neamț dar și o petiție semnată de mai mulți târgunemțeni prin care se arăta că familia Weinrauch locuia în oraș, Arnold fiind comerciant cu o bună reputație, și că din banii săi a construit o școală, că îmbracă copii săraci, între care și 50 de copii săraci români, dar și că făcea donații către cantina școlară din oraș, Bibliotecii „Ion Creangă” și altor societăți de binefacere<sup>18</sup>.

La sfârșitul lunii noiembrie 1913, cu ocazia plecării celor doi soți din Târgu – Neamț, comunitatea organizează un bal în cinstea acestora, fiind editat și un ziar unic „Amintire cu ocazia plecării soților Weinrauch din Tg.-Neamț”, apărut la 16 noiembrie în 4 pagini, editat de către tipografia Ruckenstein & Schwarz din Târgu-Neamț. La această serbare au luat cuvântul farmacistul Leon Stern, președintele nou ales al comunității, medicul Rosenfeld, vicepreședinte al comunității și învățătorul Cerbeanu,

---

<sup>12</sup> „Egalitatea”, an XXI, nr. 26, 6 iulie 1910, p. 8.

<sup>13</sup> *Idem*, an XXI, nr. 38, 1 octombrie 1910, p. 6.

<sup>14</sup> *Idem*, an XXI, nr. 49, 24 decembrie 1910, p. 7.

<sup>15</sup> *Ibidem*.

<sup>16</sup> *Idem*, an XXII, nr. 24, 24 iunie 1911, p. 7.

<sup>17</sup> *Idem*, an XXII, nr. 45, 25 noiembrie 1911, p. 7.

<sup>18</sup> „Monitorul Oficial”, nr. 40, 22 februarie 1912, p. 806.

directorul școlii „Weinrauch”<sup>19</sup>. Cei doi însă, vor pleca abia în primăvara anului 1914 și nu știm motivul amânării. Tot în aceeași lună, Arnold este decorat cu medalia „Meritul comercial și industrial”, clasa I<sup>20</sup>.

În 1914 se mută la Galați și cumpără fosta moară Zamphiratos, de pe str. Traian, pe care o va transforma în baie populară și școală Talmud-Thora, donându-le comunității evreiești din Galați<sup>21</sup>. În acel an cei doi soți primesc prin Decretul Regal 3.814 din 15 Decembrie 1914, „Crucea Meritul Sanitar”<sup>22</sup>.

În timpul șederii sale la Galați, împreună cu Lipa Braunstein depune municipalității la 11 martie 1916, documentele pentru aprobarea construirii unei „Școli Froebiliene Româno-Israelită” în str. Principesa Maria nr. 22, planurile fiind întocmite de arhitectul Paul Loiso<sup>23</sup>.

În timpul Primului Război Mondial imobilul școlii a fost ocupat de spitalul militar românesc de campanie, nr. 383. După război, la 16/29 mai 1919, Arnold Weinrauch a adresat municipalității un memoriu în care arăta că în anul 1916 a clădit o școală pe str. Principesa Maria, care, nu a fost inaugurată din cauza izbucnirii războiului, devenind spital militar și căruia donase și 100 de paturi. Mai arăta că, dorind să deschidă școala a găsit stricăciuni, solicitând primăriei efectuarea reparațiilor<sup>24</sup>.

Arnold Weinrauch a practicat și cămătăria oferind diverselor persoane sume cu împrumut cu o dobândă de 12% pe an. Unele persoane nu reușeau să-și plătească datoria, astfel că Weinrauch îi executa silit. Un astfel de caz a fost cel al lui Alexandru L. Alexandrescu din Târgu-Neamț care împrumutase în 1910 suma de 3.000 de lei, cu o dobândă de 12%, sumă plătită în 2 rate anuale, pe perioadă de 5 ani. Debitorul, zugrav de profesie impotecase două imobile, unul din strada Kogălniceanu, nr. 21, format din o „casă mică din lemn, acoperită cu șindrilă, formată dintr-o cameră de locuit, un antret și un șopron în spate și o altă casă în fundul curții formată din trei camere cu antret acoperită cu tablă și curtea de 300 mp” și celălalt casă pe aceeași stradă la nr. 39, format din „o casă din lemn acoperită cu șindrilă, formată din patru camere, cu antret pe mijloc, o bucătărie antret în corpul casei, o cameră din scânduri, lângă bucătărie, balcon din fag. În curte atenanse: o șură construită din scânduri, acoperită cu șindrilă, o fântână descoperită, un șopron mare și înalt, sub care se află un beci de piatră în ruină. Curtea cu pomi roditori de 5000 mp”. Cele două imobile erau scoase la vânzare pentru suma de 3.000 de lei<sup>25</sup>. În 1912, împrumutase 20.000 de lei lui

---

<sup>19</sup> „Egalitatea”, an XXIV, nr. 45, 13 decembrie 1913, p. 8

<sup>20</sup> „Minerva”, an V, nr. 1757, 4 noiembrie 1913, p. 2.

<sup>21</sup> „Egalitatea”, an XXVI, nr. 17, 1 mai 1915, p. 8

<sup>22</sup> „Monitorul Oficial”, nr. 215, 21 decembrie 1914, p. 9689.

<sup>23</sup> Mariana Delia Pohrib, *Grădinițele de copii și școlile primare de băieți ale comunității evreilor din Galați în perioada dintre Unirea Principatelor Române și sfârșitul Primului Război Mondial (1859-1918)*, în „Daniubius”, nr. XXXVI, 2018, Galați, p. 150.

<sup>24</sup> *Ibidem*.

<sup>25</sup> „Monitorul Oficial”, nr. 71, 29 iunie 1914, p. 3652.

Dimitrie G. Mititelu, proprietar, din comuna Odobești, județul Putna, cu procent de 15 la sută, cu ipotecă asupra a două vii din comuna Târgu-Trotuș, județul Bacău, pentru care acționase în judecată în anul 1914, cerând vânzarea ipotecii și recuperarea sumei<sup>26</sup>.

În toamna lui 1916 ajung la Iași în refugiu unde vor rămâne până la sfârșitul vieții. Aici începe o nouă etapă a vieții sale, fiind implicat în multe afaceri din postura de membru fondator, devenind președinte sau vicepreședinte al unor bănci sau societăți.

În ianuarie 1919, este unul dintre membrii fondatori ai Băncii „Dacia” din Iași<sup>27</sup>, societate anonimă cu sucursale la Chișinău și București<sup>28</sup>. A fost în perioada 1919-1927, președinte și vicepreședinte al acestei bănci<sup>29</sup>. La doar o lună de la deschidere, banca Dacia, „prezidată de Arnold Weinrauch proprietar, domiciliat în strada Anastasie Panu, nr. 20”, înființează societatea anonimă pe acțiuni „Fabrica de făină Dacia”, societate pentru exploatarea industriei morăritului, a comerțului cu făină și a derivatelor sale<sup>30</sup>, cu sediul în strada Moara de Foc, nr. 41. Subscripția lui Weinrauch la capitalul firmei era de 23.000 de lei.

În noiembrie 1920, este membru fondator al unei societăți anonime pe acțiuni pentru industriei „Dacia”, scopul acesteia fiind exploatarea industriilor, societate care avea cofondator și banca „Dacia”. Președintele ales pentru un mandat de patru ani a fost Arnold Weinrauch, aportul acestuia la capitalul constituit fiind de 20.000 de lei<sup>31</sup>.

La doi de la înființarea băncii, pune bazele unei alte societăți anonime de acțiuni „Froim Fischer & Co”, societate forestieră de exploatare, industrializare și comercializare a lemnului și a derivatelor acestuia. Și la această societate principalul acționar era Banca „Dacia”, Weinrauch contribuind și aici cu suma de 25.000 de lei la capitalul social<sup>32</sup>. În martie 1926 era președintele acestei societăți<sup>33</sup>. Spiritul său de antreprenor și bancher îl determină ca în februarie 1925 să subscrie ca membru fondator al societății anonime „cu acțiuni nominative sub denumirea „ROMBECO” Societate Româno-Belgiană de Import și Export, fosta „J. de Coninck, A. Kratly & Co. din București” cu suma de 250.000 de lei, adică 500 de acțiuni<sup>34</sup> devenind și vicepreședinte al acesteia. Dovada faptului că anul 1925 a unul prolific pentru bancherul Weinrauch, reiese din înființarea în martie a societății anonime „STAR”, fabrica română de bretele, jartiere și cordoane din Iași<sup>35</sup>, cu o participațiune de

<sup>26</sup> *Idem*, nr. 259, 19 februarie 1914, p. 11908.

<sup>27</sup> *Idem*, nr. 235, 16 ianuarie 1919, p. 4582.

<sup>28</sup> *Idem*, nr. 54, 11 martie 1924, p. 2739.

<sup>29</sup> *Idem*, nr. 260, 17 februarie 1919, p. 5489; nr. 147, 6 octombrie 1920, p. 5240 261; 2 martie 1921, p. 11611; nr. 76, 1 aprilie 1926, p. 4917.

<sup>30</sup> *Idem*, nr. 150, 22 octombrie 1919, p. 8589-8590.

<sup>31</sup> *Idem*, nr. 181, 18 noiembrie 1920, p. 6788.

<sup>32</sup> *Idem*, anr, 251, 18 februarie 1921, p. 11054.

<sup>33</sup> *Idem*, nr. 58, 11 martie 1926, p. 3301.

<sup>34</sup> *Idem*, nr. 47, 28 februarie 1925, p. 2128.

<sup>35</sup> *Idem*, nr. 106, 13 mai 1926, p. 7004.

200.000 de lei, adică 400 de acțiuni<sup>36</sup>. În iunie același an participă ca membru fondator la punerea bazelor societății anonime pe acțiuni, „Oficiul Petrolifer” societate anonimă română pentru industria și comerțul petrolului, acesta fiind unul dintre cei șapte membri fondatori cu o subscriere de capital de 30.000 de lei, adică 60 acțiuni<sup>37</sup>, acesta fiind ales președinte, reales în martie 1926.

După război a continuat să susțină educația și să doneze sau să înființeze școli. În 1921, donează suma de 250.000 de lei pentru Seminarul pedagogic ebraic din Iași, sumă ce urma a fi folosită pentru ridicarea sau cumpărarea unui imobil pentru buna funcționare a instituției educaționale<sup>38</sup>.

La 15 septembrie 1924, era inaugurată la Iași, Școala Israelito-română de meserii „Ghizela și Arnold Weinrauch”, cu profil de tâmplărie, cizmărie și croitorie. La ceremonia de inaugurare a școlii care beneficia de un local modern cu săli de clasă și ateliere, au participat oficialitățile județului, prefectul de Iași. P. Fântănaru, viceprimarii Vasiliu Voinea și G. Diaconescu, deputatul D. Dimitri, prefectul poliției G. Manciu, președintele camerei de comerț N. V. Ștefăniu, dar și delegați ai comunităților evreiești din Moldova. Cei prezenți au adus cuvinte de laudă și de mulțumire pentru activitatea filantropică a soților Weinrauch<sup>39</sup>.

Imediat după război în iulie 1919, este ales vicepreședinte al Epitropiei spitalului israelit din Iași. Acestei epitropii îi donează în folosul obștei israelite din Târgu- Neamț, următoarele imobile :

a) o școală, situată în Târgu- Neamț având patru camere mari, sala de recreație, cancelarie, autorizată de Stat pentru 300 copii. În curte un alt corp de clădire compus din două clase pentru școală froebiliană, locuința pentru director, etc.

b) Trei imobile situate în str. Mare din Târgu- Neamț, compuse din trei locuințe, cu o prăvălie, atenanse și magazine în curte.

c) Un imobil situat în str. Raiului.

d) Un imobil situat în str. Cuza-Vodă. Venitul acestor imobile este destinat întreținerii școlii mai sus arătate.

Mai mult, donase statului tot la Târgu- Neamț un imobil cu etaj și curte spațioasă spre a servi de infirmerie pentru bolnavi săraci fără deosebire de religie.<sup>40</sup> Pentru această donație a primit mulțumiri din partea lui Ionel I.C. Brătianu iar Eforia Spitalelor „Sf. Spiridon” prin adresa nr. 8093 din 1910 i-a comunicat că ține la dispoziție pe veci trei paturi gratuite pentru evreii săraci în Spitalul din Târgu- Neamț.

Despre activitatea sa filantropică din anii '20 ai secolului trecut aflăm și din bilanțul de venituri și cheltuieli al spitalului israelit din Iași și a secțiunii „Chevrakedoische” (administrația cimitirelor) pe anii 1925-1927. Astfel, cei doi soți au donat suma de 29.700 de lei pentru fundația „Iosef și Sarah Getzler”; alți 1.554.650 de lei

<sup>36</sup> *Idem*, nr. 68, 25 martie 1925, p. 3253.

<sup>37</sup> *Idem*, nr. 119, 3 iunie 1925, p. 6263.

<sup>38</sup> „Egalitatea”, an XXXII, nr. 41-42, 14 octombrie 1921, p. 4.

<sup>39</sup> „Opinia”, an XX, nr. 5186, 16 septembrie 1924, p. 3.

<sup>40</sup> Beno Wachter, *Evreii ieșeni în documente și fapte, 1939*, p. 130-131.

sub formă de efecte publice și acțiuni pentru distribuirea de lemne săracilor de către fundația care le purta numele; 1.003.000 de lei sub formă de efecte publice și acțiuni pentru Seminarul Ebraic fondat de către ei; 25.000 de lei sub forma a 50 de acțiuni la Banca „Dacia” pentru Spitalul de copii „Dr. L. Ghelerter”; tot 25.000 de lei în acțiuni la Banca „Dacia” pentru Orfelinatul Evreiesc și 15.000 de lei, adică 30 de acțiuni la Banca „Dacia” pentru Azilul de bătrâni<sup>41</sup>.

Despre școala de meserii, scria ziarul „Lumea” într-un articol din iunie 1926. Școala avea două secții, tâmplărie unde învățau meserie 20 de elevi și cea de croitorie cu 12 elevi, toți fiind orfani. Pe lângă școală funcționa și un dispensar pentru copii unde săptămânal 60-70 de copii erau consultați iar mamele nevoiașе primeau „săpun și griș, medicamente și prescripții de igienă”<sup>42</sup>.

O altă activitate a Fundației „Charlotte și Arnold Weinrauch” era cea a ajutorării săracilor cu lemne de foc. În perioada 1924-1934, fundația a distribuit 460 de vagoane de lemn săracilor<sup>43</sup>. Mai mult, conform dării de seamă a fundației pentru perioada 1939-1940, „în cei 16 ani s-au împărțit cca 657 vagoane lemne, din care 85 la sută gratuit și 15 la sută cu un preț mult redus, așa că de această binefacere s-au bucurat cel puțin 20.000 de familii în lipsă; în medie 80.000 de suflete, iar alte mii s-au bucurat de avantajul de a fi căpătat lemne sub cost”<sup>44</sup>.



**Soții Charlotte și Arnold Weinrauch** (Beno Wachter, *op. cit.*, p. 132)

<sup>41</sup> *Bilanțul de venituri și cheltuieli al spitalului israelit din Iași și a secțiunei „Chevra-kedoische” (administrația cimitirelor) pe anii 1925-1927*, Tipografia H. Goldner, Iași, 1928, p. 21.

<sup>42</sup> „Lumea”, an IX, nr. 2354, 30 iunie 1926, p. 3.

<sup>43</sup> *Idem*, an XVII, nr. 4983, 14 decembrie 1934, p. 3.

<sup>44</sup> „Egalitatea”, an 51, nr. 14, 3 iulie 1940, p. 4.

În cursul vieții a mai donat comunității din Fălticeni în folosul Spitalului, un imobil cu prăvălie situat în acel oraș<sup>45</sup>.

Viața lui Arnold Weinrauch este greu de creionat, se găsesc puține documente de arhivă și evocări de presă. Cu toate acestea viața sa poate fi în linii mari reconstituită, dezvăluindu-ne un personaj enigmatic și controversat, personaj care a dominat viața comunității din Târgu-Neamț în ultimii ani ai secolului al XIX-lea și primii ani ai celui de al XX-lea. Enigmatic pentru că nu știm mai nimic despre primii 20 de ani de viață ai săi și despre cum a făcut avere. A fost o figură importantă a comunității evreiești târgunemțene din postura de lider al acesteia, de om de afaceri local, filantrop dar și bancher. Și-a petrecut, cea de a doua parte a vieții la Iași, unde, a fost implicat în susținerea educațională și socială a comunității evreiești locale, fiind și un activ bancher și om de afaceri.

---

<sup>45</sup> Beno Wachter, *op. cit.*, p. 132.